

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

המקושש - כתיקון לחטא המרגלים

לפרשת שלח-לך (על פי שיעור של הרבנית שרון רימון)

בן האשה הישראלית את השם ויקלל ויביאו אתו אל משה ושם אמו שלמית בת דברי למטה דן: ויניחהו במשמר לפרש להם על פי ה':
 וידבר ה' אל משה לאמר: הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה וסמכו כל השמעים את ידיהם על ראשו ורגמו אתו כל העדה: ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו: וקב שם ה' מות יומת רגום ורגמו בו כל העדה כגר כאזרח בנקבו שם יומת... וידבר משה אל בני ישראל, ויציא את המקלל אל מחוץ למחנה וירגמו אתו אבן, ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה.
 8. רש"י, ויקרא כ"ד יב:
 "ויניחהו" – לבדו, ולא הניחו מקושש עמו, ששניהם היו בפרק אחד. ויודעים היו שהמקושש במיתה, שנאמר (שמות ל"א, יד): 'מחלליה מות יומת', אבל לא פורש להם באיזו מיתה, לכך נאמר (במדבר ט"ו, לד): 'כי לא פורש מה יעשה לו'. אבל במקלל הוא אומר: 'לפרוש להם', שלא היו יודעים אם חייב מיתה אם לאו.
 9. רש"י, ויקרא כ"ד, י:
 "ויצא בן אשה ישראלית" – מהיכן יצא? ...מתניתא אמרה: מבית דינו של משה יצא מחוייב. בא ליטע אהלו בתוך מחנה דן, אמרו לו: מה טיבך לכאן? אמר להם: מבני דן אני. אמרו לו: "איש על דגלו באותות לבית אבותם" כתיב. נכנס לבית דינו של משה ויצא מחוייב. עמד וגידף.
 10. במדבר ט"ו, כט-ל:
 האזרח בבני ישראל ולגר הגר בתוכם תורה אחת יהיה לכם לעשה בשנגה: והנפש אשר תעשה ביד רמה מן האזרח ומן הגר את ה' הוא מגדף ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמה.
 11. הביטוי "כל העדה" מופיע שלוש פעמים:
 ויקריבו אתו... אל משה ואל אהרן ואל כל העדה: רגום אתו באבנים כל העדה מחוץ למחנה... ויצאו אתו כל העדה...

1. במדבר ט"ו לב-לו)
 ויהיו בני ישראל במדבר: וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת: ויקריבו אתו המצאים אתו מקושש עצים אל משה ואל אהרן ואל כל העדה: ויניחו אתו במשמר כי לא פרש מה יעשה לו: ויאמר ה' אל משה מות יומת האיש רגום אתו באבנים כל העדה מחוץ למחנה: ויצאו אתו כל העדה אל מחוץ למחנה וירגמו אתו באבנים וימת כאשר צוה ה' את משה.
 2. ספרי קיג-קיד:
 בגנות ישראל הכתוב מדבר, שלא שמרו אלא שבת ראשונה, ושניה חיללו...
 3. רמב"ן לפס' לב:
 ולפרשה הזאת סמך אחריה עניין המקושש כי היה בזמן הזה, אחר מעשה המרגלים, על דרך הפשט. וזה טעם "ויהיו בני ישראל במדבר" – כי בהתאחר שם העם בגזרה הנזכרת היה המאורע הזה.
 4. במדבר י"ד, כה-לג:
 פנו וסעו לכם המדבר דרך ים סוף ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה: ובניכם יהיו רעים במדבר ארבעים שנה ונשא את זנותיכם עד תם פגריכם במדבר... במדבר הזה יתמו ושם ימתו.
 5. מסכת שבת צו ע"ב:
 "אמר רב יהודה אמר שמואל: מקושש – מעביר ארבע אמות ברה"ר היה. במתניתא תנא: תולש הוה. רב אחא בר' עקיבא אמר: מעמר הוה".
 6. שמות ל"א, יד-טו:
 ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת כי כל העשה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה: ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש לה' כל העשה מלאכה ביום השבת מות יומת.
 7. ויקרא כ"ד, יד-כג:
 ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי בתוך בני ישראל וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי: ויקב

12. רש"ר הירש :

דברי הפתיחה "ויהיו בני ישראל במדבר", וכן כל ניסוח הסיפור הזה בהשוואה לסיפורו של המקלל – כל אלה מורים שהכתוב מדגיש כאן בהדגשה יתירה את יוזמת העם... פעילות בני ישראל והתערבותם למען התורה...

13. ספרי במדבר פסקא קיג :

"וימצאו איש מקושש עצים" – מגיד שמינה משה שומרים ומצאו אותו מקושש. "ויקריבו אותו המוצאים אותו מקושש עצים" עוד למה נאמר, והלא כבר נאמר "וימצאו איש", ומה ת"ל "ויקריבו אותו המוצאים אותו"? מגיד שהתרו בו מעין מלאכתו.

14. תלמוד בבלי, שבת צו ע"ב :

תנו רבנן: מקושש זה צלפחד, וכן הוא אומר: "ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש וגו'", ולהלן הוא אומר: "אבינו מת במדבר", מה להלן צלפחד אף כאן צלפחד. דברי ר' עקיבא.